

MOBİLYA SEKTÖR RAPORU

TÜRKİYE'DEKİ VE DÜNYADAKİ EN BÜYÜK MOBİLYA ÜRETİCİSİ FİRMALAR

2020

Hazırlayan: İlksen Rual KARĞIN

ORTA ANADOLU MOBİLYA,
KAĞIT ve ORMAN ÜRÜNLERİ
İHRACATÇILARI BİRLİĞİ

İÇİNDEKİLER

GENEL BİLGİLER	3
TÜRKİYE’NİN MOBİLYA ÜRETİMİ	5
EN ÇOK ÜRETİM YAPAN FİRMALARIN BELİRLENMESİNDE YER ALAN KRİTERLER	8
TÜRKİYE VE DÜNYADAKİ FİRMANIN CİROSU VE İSTİHDAMI	10
ÜRÜN KATEGORİLERİNE GÖRE İNCELEMELER.....	13

GENEL BİLGİLER

Mobilya, günlük yaşamın her alanında yer edinen, bireyin veya toplumun refahını sağlayan, yaşama yönelik, sosyal ve kültürel gereksinimlere hizmette bulunan, insan yaşam kalitesini doğrudan etkileyen, herkesin kullandığı ve ihtiyacı olduğu, insan yaşamında en etkili tek üründür. Ulusal ve uluslararası pazarlara yönelen Türk mobilya sektöründe panel mobilya-masif mobilya (yatak odası, yemek odası, genç ve çocuk odası, giyinme odası, aksesuar modeller), döşemeli mobilyalar (koltuk, köşe takımları, kanepeler, uzanma ve dinlenme üniteleri), mutfak, banyo ve ofis mobilyaları, bahçe mobilyaları, mobilya aksam ve parçaları, taşıt mobilyaları, hastane mobilyaları, otel mobilyaları, aksesuarlar gibi geniş yelpazede üretim yapılırken, sektör son 10 yıldır cari açık vermeyen nadir sektörler arasında yer almaktadır.

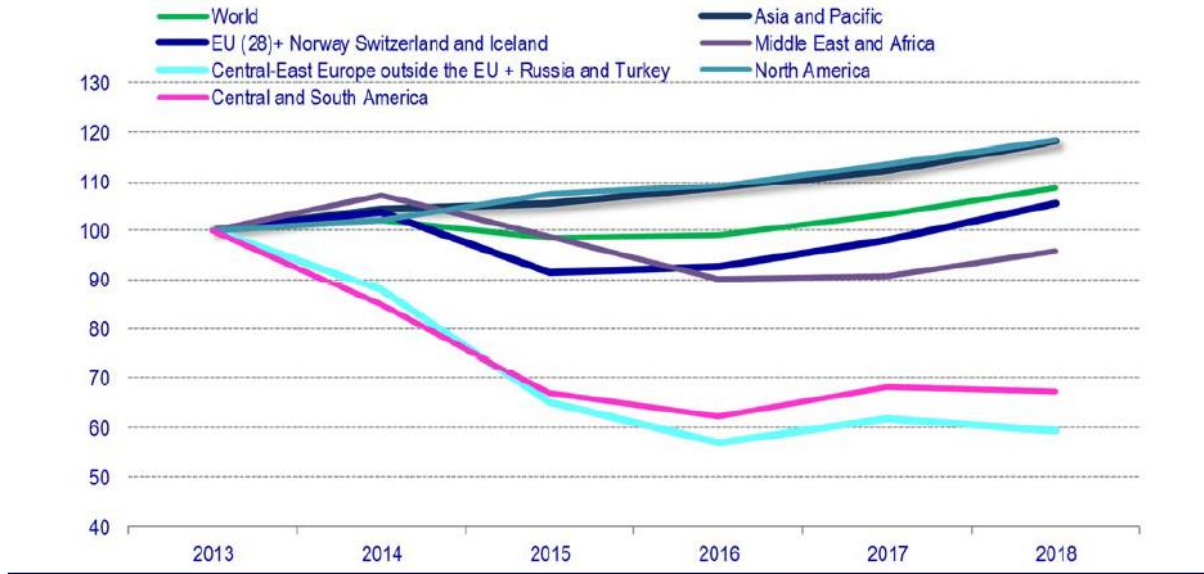
Mobilya sanayi, yarattığı “katma değer” ile ülkemizde stratejik bir önem taşımaktadır. Mobilya sektörü ülkemizdeki başlangıcı her ne kadar eskilere dayanmakta ise de endüstriyel üretim 1970’li yıllarda başlamış olan sektör 33,5 milyar TL üretim değerine sahiptir. Mobilya sanayi son dönemlerde hızlı bir dönüşüm geçirerek bilgi ve sermaye yoğun bir moda sektörü olma yolunda ilerlemektedir. Bu dönüşümün arkasında yatan en önemli unsur mobilya sanayinin hızlı bir küreselleşme süreci yaşamasıdır. Mobilya, özellikleri bakımından tüm dünya kültürleri tarafından kullanıldığından son yıllarda artan rekabet karşısında ekonomik ölçekte ve dünya standartlarında üretim yapan tesisler kurulmuş ve bayilik teşkilatlarıyla ülke sathına ve dünyaya ürün satar konuma ulaşmış bulunmaktadır.

Centre for Industrial Studies (CSIL) tarafından 2019 yılında yayımlanan rapora göre, 2017 yılında dünya çapında mobilya tüketimi 431 milyar Dolar’ın üzerinde gerçekleşmiş olup 2018 yılında bu rakamın 458 milyar Dolar’a ulaştığı tahmin edilmektedir.

Pazar fırsatları dünyanın her bölgesinde farklı olarak gelişmiştir ve özellikle Asya pazarı, büyük geleneksel pazarların yanısıra giderek önemli bir rol oynamaya başlamıştır. Kişi başına mobilya harcaması özellikle Asya Pasifik ve Kuzey Amerika’da artmaktadır.

Tablo 1. Bölgelere Göre Kişi Başı Mobilya Tüketimi, 2013-2018 (USD \$)

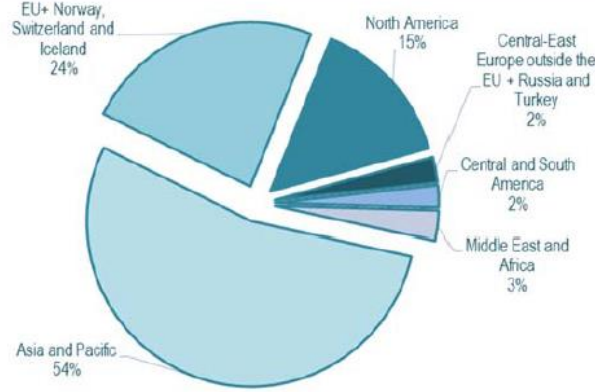
*KAYNAK: CSIL

Yukarıda yer alan grafikte, 2013-2018 yılları arasındaki kişi başı mobilya tüketimi verilmiştir. 2018 verileri CSIL'in tahmini verileri olmakla birlikte, toplam tüketimin 2015 yılına kadar düştüğü, 2015-2016 yıllarında sabit kaldığı ve devamında ise yükseldiği görülmektedir. 2013-2016 döneminde Orta ve Kuzey Amerika ile Avrupa Birliği dışında kalan Orta ve Doğu Avrupa ülkeleri ile Rusya ve Türkiye'nin içinde yer aldığı ülkelerin mobilya tüketiminde düşüş yaşanmıştır. 2016-2017 yılları arasında tüketim artmış ancak 2017-2018 aralığında tüketim yeniden azalmıştır.

Mobilya üretiminin bölgesel olarak son yıllarda büyük değişim göstermesi bazı önemli hususların ana hatlarını ortaya koymuştur. 2013 yılından 2018 yılına kadar Asya ve Pasifik'teki üretim, yüzde yirmiden daha fazla artarken, diğer bölgelerdeki artış nispeten daha küçük kalmıştır. Bunun sonucunda, 2018 yılında mobilya üretiminin yarısından fazlası Asya ve Pasifik bölgelerinde gerçekleşmiştir.

Grafik 1. Bölgelere Göre Mobilya Üretimi, 2018

*KAYNAK: CSIL

CSIL'in yayımladığı Grafik 1'de görüleceği üzere, 2018 yılı tahmini verilerine göre Dünya mobilya üretiminin %54'ü Asya ve Pasifik bölgesinde gerçekleşirken; Avrupa Birliği, Norveç, İsviçre ve İzlanda %24 oranıyla ikinci sırada, Kuzey Amerika %15 oranıyla üçüncü sırada yer almaktadır. Türkiye'nin de içinde bulunduğu Avrupa Birliği dışında kalan Avrupa ülkeleri ve Rusya'da ise üretim, toplam üretimin %2'sine karşılık gelmektedir.

TÜRKİYE'NİN MOBİLYA ÜRETİMİ

Türkiye'deki üretim dikkate alındığında, Türk mobilya endüstrisi, genelde çoğu geleneksel yöntemlerle çalışan atölye tipi, küçük ölçekli işletmelerin ağırlıkta olduğu bir görünüme sahiptir. Buna karşın özellikle son yıllarda süreçte küçük ölçekli işletmelerin yanı sıra orta ve büyük ölçekli işletmelerin sayısı artmaya başlamıştır.

Fabrikasyon üretim yapan firmaların, istihdam düzeyi ile paralel olarak büyük firmalardan oluştuğu düşünülmektedir. Fabrikasyon üretim yapan firmaların sayısı her geçen gün artmaktadır. Mobilya ve orman ürünlerinde, sektörde önemli bir yer tutmamakla beraber, faaliyet gösteren yabancı sermayeli firma sayısı, mutfak mobilyası başta olmak üzere artmaktadır. IKEA'nın İstanbul, İzmir, Bursa ve Ankara'da açtığı ve açmakta olduğu perakende mağazaları da sektöre dinamizm getirmiştir.

Türkiye'de mobilya sektörü, pazarın yoğunlaştığı ve/veya orman ürünlerinin yoğun olduğu belirli bölgelerde toplanmıştır. Önemli mobilya üretim bölgeleri toplam üretimdeki paylarına göre; İstanbul, Ankara, Bursa (İnegöl), Kayseri, İzmir ve Adana olarak sıralanmaktadır.

İstanbul'da mobilya sektörü muhtelif yerlere dağılmış olmakla beraber en önemli iki merkez İkitelli Organize Sanayi bölgesinde yer alan Masko ile Ümraniye'de bulunan mobilya sanayi sitesi Modoko'dur.

Ankara mobilya üretiminde her zaman için önemli bir merkez olmuştur. TÜİK verilerine göre toplam istihdam düzeyi ve işletme sayısı itibarı ile İstanbul'un ardından gelmektedir.

Ankara’da mobilya sektörü Siteler semtiyle özdeşleşmiştir. Siteler 1960’lı yıllarda Marangozlar Odası’nın önderliğinde kurulmuş olup, bugün 5.000 dönüm arazi üzerinde faaliyet gösteren büyük bir organize sanayi bölgesidir. Bölge küçük ve orta ölçekli mobilya üretimi yapan birçok işletmeyi barındırmaktadır. Sitelerdeki firma sayısının 10.000’in üzerinde olduğu tahmin edilmektedir. Ancak bu işletmeler emek yoğun işletmeler olup, büyük ölçekli üretim yapan firma sayısı azdır.

Büyük ormanlık alanlara sahip olan ve bunun sonucu olarak ağaç sanayiinin hızlı bir gelişme gösterdiği Bursa-İnegöl Bölgesi de gelişme dinamiği yüksek bir bölgedir. Tarihi İpek Yolu üzerinde bulunmasının getirdiği ticari hareketliliği ve hammadde kaynaklarına yakın olmasının avantajını iyi değerlendiren İnegöl, bugün bir mobilya merkezidir. Bursa-İnegöl mobilya sektörü istihdam düzeyi itibarı ile Ankara’dan sonra gelmektedir. Ancak sektörde yapılan ihracatın bölgelerimize göre dağılımında Kayseri ve İstanbul’un ardından üçüncü sıradadır. Bölgenin ihracatta yakaladığı bu başarı, Bursa-İnegöl’ün mobilyada önemli bir uluslararası merkez olma yolunda olduğunu göstermektedir.

Kayseri’de mobilya sektörünün yükselişi kanepeler, koltuk ve yataklarla başlamıştır. Teknolojik gelişmeler ve yeni yatırımlarla bugün mobilyanın her dalında üretim yapan firmaları ile Kayseri, Türkiye’nin önemli bir mobilya merkezi haline gelmiştir. TOBB verileri ve TÜİK ihracat rakamlarına göre Kayseri, sektörün en büyüklerini içerisinde barındırmaktadır. Bunlardan yaklaşık 400 tanesi fabrikasyon seri üretim yapabilen ihracata yönelik çalışan firmalardır. TÜİK verilerine göre, firma başına düşen 11,5 kişilik istihdam düzeyi ile bölgede Türkiye ortalamasının çok üzerinde bir oranla eleman istihdam edilmektedir. Firma başına düşen eleman sayısının yüksekliği Kayseri’nin, büyük ölçekli firmaların yoğunlaştığı bir bölgemiz olduğunu göstermektedir. 2012 yılında 355 milyon dolarlık ihracat ile Türkiye’nin mobilya ihracatının %18,7’sini tek başına yapan Kayseri, ülkemizin en önemli mobilya üretim ve ihracat merkezi durumundadır.

İzmir bölgesi istihdam düzeyine göre Kayseri’nin ardından 5. sırada gelmektedir. Karabağlar ve Kısıkköy mobilya şehri sektörün yoğunlaştığı mekânlar olup, şehir sahip olunan liman, ulaşım kolaylığı ile de ihracatta önemli atılımlar içerisindedir. Firma başına düşen çalışan sayısı açısından 2,66 kişi ile Türkiye ortalamasının altında istihdam düzeyine sahip olan bölgede daha çok küçük firmalar bulunmaktadır.

Mobilya talebi büyük ölçüde yeni konut inşaatlarına ve gelir artışına paralel bir seyir izlemektedir. Ofis mobilyaları için ise talep büyük ölçüde işyeri açılması ve inşaatlarına, ofis otomasyon sistemlerinin kullanımına ve doğal olarak istihdamın artmasına bağlıdır. Bu nedenle talep esnekliği yüksek bir tüketim malı olan mobilyaya olan talep ve kapasite kullanım oranları ekonomik dalgalanmalara paralel olarak inişli çıkışlı bir seyir izlemektedir. Kapasite kullanımının artırılmasındaki en önemli etken iç pazardaki talep daralmasıdır. Sektörün tam kapasite ile çalışmamasının nedenlerinin başında iç talep, ikinci sırada dış talep yetersizliği gelmektedir. Talep yetersizliğini finansman, çalışanlarla ilgili sorunlar, yerli ve ithal hammadde yetersizliği gibi nedenler izlemektedir.

Sektördeki firmaların bir kısmı doğrudan ihracat yaparken, büyük bir kısmı, diğer firmalar ve özellikle yurtdışı taahhüt işleri yapan müteahhitlik ve mimarlık firmaları aracılığıyla ürünlerini ihraç etmektedir. Diğer yandan, son yıllarda yurt dışı pazarlara doğrudan kendi dağıtım kanalları ile açılan firmalarımızın sayısında önemli bir artış olmuştur.

Türkiye’de mobilya üretiminde kullanılan teknoloji, artan ihraç imkânları ve ihracatçı firma sayısı ile birlikte her geçen gün gelişmekte ve dünya ile rekabet edebilmektedir. Diğer yandan, zanaat geleneğinin devam ettirildiği KOBİ nitelikli firmalarımız ile de el yapımı mobilya üretimi ağırlığını/önemini korumaktadır. Sektörde ürün tasarımının öneminin anlaşılması, marka bilincinin oluşması/oluşturulması çabaları ile bu konulara ayrılan bütçe imkânları da artırılmaktadır. Mobilya tasarımcılarının yetiştirilmesine gereken ilginin gösterilmesi (gerek sektör örgütleri ve gerekse İhracatçı Birliklerince sektöre yönelik düzenlenmekte olan tasarım yarışmaları bu yönelimi gösteren önemli organizasyonlardır) ve istihdamlarının sağlanması, sektörün gelişimi açısından büyük önem arz etmektedir

EN ÇOK ÜRETİM YAPAN FİRMALARIN BELİRLENMESİNDE YER ALAN KRİTERLER

CSIL'in raporunda, dünyada en çok üretim yapan firmaların belirlenmesinde aşağıdaki ana kriterler göz önünde bulundurulmuştur:

- Hisse senetleri dünya borsalarında işlem gören şirketler,
- Basında ya da doğrudan web sitelerinde ticari bilgileri yer alan şirketler,
- Güncel rapor çalışmaları için CSIL ile iletişim halinde olan şirketler.

CSIL tarafından süreçte kullanılan diğer kriterler ise,

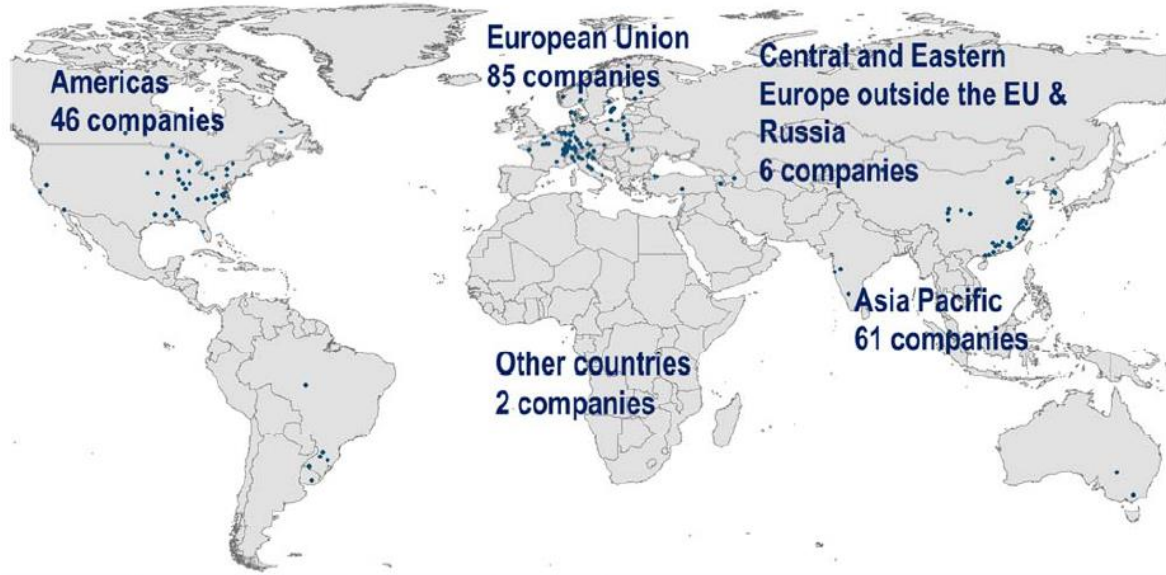
- Firmaların mobilya üretimi gerçekleştirmesi,
- Verilerin yanlış yorumlanmasını önlemek için CSIL tarafından mobilya sektörü tanımına uygun olması,
- Ev mobilyası, mutfak mobilyası, mutfak üniteleri, döşenmiş mobilya, oturma odası mobilyaları gibi mobilya sektörü kategorilerinde yer alması,
- Aydınlatma, yarı mamul, mobilya aksesuarı gibi kategorilerde yer almaması,
- Büyük gruplarda seçili kriterlerin karşılanması için mobilya üretim cirolarının dikkate alınması; resmi verilere ulaşamazsa CSIL tarafından değerlerin tahmin edilmesi,
- Bir kaç büyük grup özelinde, firmaların hem grup profilinin hem de mobilya markasının dahil edilmesi, (Örneğin, Haworth ve Poltrona Frau listede birlikte yer almaktadır.)
- Son dönemde yapılan firma birleşmeleri/ayrılmaları gözetilmeden birleşen/ayrılan firmaların hepsinin dahil edilmesi,
- Birkaç şirket; coğrafi olarak temsil edilme kriteri sebebiyle; her ne kadar cirosu 100 Milyon Doların az altında kalsa da dahil edilmiştir.

Yukarıda bahsedilen kriterler çerçevesinde dünyada en çok üretim yapan 200 üretici belirlenmiştir. Bu üreticiler toplam dünya mobilya üretiminin yaklaşık %22'sini karşılamaktadır. Aynı zamanda 200 firma, yaklaşık 873 bin kişinin istihdamını sağlamaktadır.

En çok üretim yapanlar firmalar tüm dünyaya yayılmış olmasına rağmen, genel merkezler 30 ülkede yer almaktadır. Bu çerçevede, en çok genel merkez 38 firma ile ABD'de yer almakta iken, ABD'yi 31 firma ile Çin takip etmektedir. Avustralya, Litvanya ve İspanya'da ise birer genel merkez bulunmaktadır. Türkiye'de ise en büyük üretici firmalardan dört tanesinin genel merkezi bulunmaktadır. 85 üretici firmanın genel merkezi AB (Norveç, İsviçre ve İzlanda dahil) bünyesindeki ülkelerde yer almakta, bu da toplam payın %43'üne denk gelmektedir. 61 üretici firmanın genel merkezi ise Asya-Pasifik'te yer almakta olup AB'yi takip etmektedir. Türkiye'nin de içinde bulunduğu Avrupa Birliği dışında bulunan Orta ve Doğu Avrupa ülkeleri ve Rusya'da ise en çok üretim yapan altı üretici firmanın genel merkezi bulunmaktadır.

Merkezlerine Göre En Büyük 200 Mobilya Üreticisi

Source: CSIL – Note: European Union includes: European Union (28 countries) + Norway, Switzerland and Iceland

*KAYNAK: CSIL

Belirlenen 200 firmanın yaklaşık %64'ü sadece üretim yaparken, kalan %36'sı ise hem üretim yapmakta hem de ürünün perakende satışını gerçekleştirmektedir. %36'lık grup, tek marka mağazaları veya outletler ve showroomlar aracılığıyla satış gerçekleştiren firmaları içermektedir. Aynı zamanda sadece internet kanalıyla ve franchising yöntemiyle faaliyet gösteren firmalar da dahil edilmiştir.

CSIL'in tanımladığı en büyük 200 üreticinin 189'u mobilya alanında uzmanlaşmıştır. Bu ayrımı şirketin cirosunun %50 ve daha fazlasının mobilya kategorisine ait olup olmadığına göre yapmıştır.

ORTA ANADOLU MOBİLYA,
KAĞIT ve ORMAN ÜRÜNLERİ
İHRACATÇILARI BİRLİĞİ

TÜRKİYE VE DÜNYADAKİ FİRMANIN CİROSU VE İSTİHDAMI

Dünya çapında incelendiğinde, en büyük mobilya üreticisi firmalar arasında büyüklük açısından farklılıklar mevcuttur. Çok büyük firmaların 1 milyar Dolar'ın üstünde cirosu mevcuttur ve bu grupta 31 firma yer almaktadır. Bu grup, 200 firmanın %16'sını oluşturmaktadır. Grubun ana ülkelerini ABD ve Japonya oluşturmalarına rağmen aynı zamanda Avrupa ve Türkiye'de de büyük oyuncular olarak yer almaktadır. Tüm firmaların ortak özelliği ise açıkça 3 binin üstündeki istihdamıdır. Çoğunlukla mutfak mobilyası ve ofis mobilyası uzmanı olan bu grup aynı zamanda ağırlıklı olarak borsada işlem görmektedirler. Aynı zamanda bu firmaların üçte birinden daha azı mobilya dışında da üretim veya dağıtım yapmakta olup, bu durum firmaların toplam cirosunu da artırmaktadır.

200 milyon Dolar'dan daha az ciroya sahip olan daha küçük ölçekli olan 67 firmanın tamamı mobilya uzmanı olup, çoğunlukla döşenmiş ya da diğer mobilya kategorisinde üretim gerçekleştirmektedir. Aynı zamanda en büyük 200 firmanın %34'ünü oluşturarak en büyük paya sahiptirler.

Daha önce belirtildiği üzere, firmaların cirosu sadece mobilya üretimini değil mobilya dışındaki üretim ve dağıtımını da kapsamaktadır. Bu çerçevede, CSIL, sadece mobilya üretiminin cirosunu tahmini rakamlarla ortaya koymuştur. Buna göre, 1 milyar Doların üstünde ciro olmasına rağmen sadece mobilya üreten firma sayısı 23'tür. Bu da toplam payın %12'sine denk gelmektedir.

200 milyon Dolar'dan daha az ciroya sahip firmaların sayısı ise, sadece mobilya üretimi yapan firmalar dikkate alındığında 77'ye yükselmiştir. Bu da gösteriyor ki, tüm cirosu 200 milyon Dolar'dan fazla 1 milyar Dolar'dan az olan firmalardan bazıları da sadece mobilya üretimi ve dağıtımını yapmamakta, başka sektörlerde de faaliyette bulunmaktadır.

Coğrafi olarak incelendiğinde de Kuzey Amerika'da genel merkezleri yer alan firmaların cirolarının daha büyük olduğu gözlemlenmektedir. İstihdam açısından bakıldığında ise, Asya Pasifik merkezli firmaların Kuzey Amerika'da yer alan firmalarla aynı seviyede olduğu görülmektedir.

Mobilya sektörü kategorilerine göre incelendiğinde de en çok cironun mutfak mobilyası ve ofis mobilyası kategorilerinden elde edildiği gözlemlenmektedir. Aynı zamanda istihdam yönünden de en yüksek olan kategori ofis mobilyası olup, mutfak mobilyası kategorisi onu takip etmektedir. Ancak bu çalışan sayıları sadece mobilya üretim aşamasında çalışanların değil toplam şirket çalışanlarının sayısıdır, bu durumun göz önünde bulundurulması gerekmektedir.

Firmaların yapısının anlaşılmasını sağlayan bir diğer gösterge ise, çalışan başına verilen cirodur. En büyük 200 üretici firmanın kişi başına düşen cirosu ortalama 170.600 Dolar'dır. Bu ortalama çalışan sayısı ve firmanın toplam cirosuna bağlı olarak CSIL tarafından hesaplanmıştır.

Çalışan başına ciro, firmanın büyüklüğü ile yakından ilgilidir. Çalışan başına ciro arttığı zaman firmanın toplam cirosu da artmaktadır. Bunun muhtemel nedenlerinden biri AR-GE'ye, makine donanımına yatırımın artması ile fason üretim yoluyla faaliyet gösterme eğiliminin artmasına bağlıdır. Coğrafi olarak bakıldığında çalışan başına cironun Kuzey

Amerika merkezli firmalarda Avrupa Birliği veya Asya ve Pasifik merkezli firmalara göre daha fazla olduğu görülmektedir. Aynı zamanda mobilya sektörü özelinde büyük ve emek yoğunluğunun daha az olduğu mutfak ve ofis mobilyaları kategorilerinde daha yüksek, diğer mobilya ve döşenmiş mobilya kategorilerinde ise daha düşük olduğu görülmektedir.

Türkiye özelinde incelendiği zaman TK verilerine göre mobilya sektörünün 2017 yılındaki cirosu 36,6 milyar TL olup, ülke geneli cirosuna oranı ise %0,6'dır. İstihdama bakacak olursak da, sektörde kk işletmelerin varlığına rağmen, modern tasarımın öneminin anlaşılması tasarımcılarının yetiştirilmesine gereken ilginin gösterilmesi ve istihdamlarının sağlanması, sektörün gelişimi açısından önem arz etmektedir. İstihdam düzeyi sıralamasına göre İstanbul'u sırası ile Bursa, Kayseri, Ankara ve İzmir takip etmektedir. İstanbul mobilya sektörü işletme başına, 5,7 kişi, Ankara mobilya sektörü 5,5 kişi, Kayseri mobilya sektörü 17,7 kişi, Bursa-İnegöl bölgesi 10,9 kişi, İzmir mobilya sektörü 6 kişi istihdam etmektedir. Mobilya imalat ve perakende sektöründe çalışan sayısının 310.000 civarında olduğu tahmin edilmektedir.

EN BÜYÜK ÜRETİCİLERİN SON DÖNEMDEKİ PERFORMANSLARI

Dünya mobilya üretimi 2013 yılından bu yana artış göstermektedir. CSIL'ın tahminlerine göre bu büyüme en büyük üretici firmalar (raporun devamında lider firmalar olarak da anılacaktır.) için de geçerli olup 2018 yılında 2013'e göre %18 oranında ciro artışı yaşanmıştır. Tüm üreticiler baz alındığında ise bu artış %12 olarak gerçekleşmiştir. Bu rakamlar en büyük 200 üretici firmanın ciro artışının sektörün genelinden daha yüksek olduğunu göstermektedir. Bunun nedenlerini sıralarsak;

- Özellikle yeni pazarlarda artan miktarlarda mobilya üreten yeni gelişen üreticiler bulunmaktadır. Aynı zamanda gelişmiş ekonomilerde firmaların yaptığı verimli yatırımların sonucudur.
- 2009 krizi dönemi ve sonrasında, en büyük 200 üretici firma, yeniden yapılandırma politikaları için çok çaba sarf etmiş ve bu da olumlu bir etki yaratmıştır.
- Gelişmiş ekonomilerdeki, özellikle Kuzey Amerika pazarında, bazı büyük firmalar son yıllarda üretimlerinin önemli bir bölümünü iç pazarda satmaktadır.

Son olarak en büyük 200 firmanın 2013-2017 yılları arasındaki ciro performanslarını genel merkezlerinin nerede olduğuna göre sıralarsak, Kuzey Amerika'da yer alanların lider rolü oynadıklarını Avrupa firmalarının ise daha az artış yaşadığını görmekteyiz. Eğer baz yılımız olan 2013'ün ciro değeri 100 olarak kabul edilirse, 2017 yılında Avrupa firmalarının cirosu 102; Kuzey Amerika firmalarının cirosu ise 121'dir.

ÜRÜN KATEGORİLERİNE GÖRE İNCELEMELER

CSIL'in yaptığı çalışmada amaç mobilya sektörünü 4 ayrı kategoriye ayırmaktır. Bunlar; ofis mobilyası üreticileri, mutfak mobilyası üreticileri, döşenmiş mobilya üreticileri ve diğer mobilya üreticileridir (Raporda diğer mobilya kategorisi ile anlatılmak istenilen yemek/oturma odası, yatak odası, dış alan mobilyası ve benzeridir.).

Firmaların bir ya da daha fazla mobilya kategorisinde üretim gerçekleştirme ihtimaline karşın CSIL, şirketlerinin cirolarının hangi üründen ne elde ettiğine göre sınıflandırma yapmıştır. Aynı zamanda yataklar, mağaza yerleştirmeleri ve mobilya bileşenleri de bu sınıflandırmanın dışında tutulmuştur. Bu çerçevede ortaya çıkan sonuca bakıldığında en büyük 200 firmanın 38'i mutfak mobilyası, 39'u döşenmiş mobilya, 47'si ofis mobilyası 76'sı ise diğer mobilya ya da çoklu ürün üretmektedir.

En büyük 200 firmanın ürettiği ürünün cirosu bazı istisnalar dışında dünya üretimindeki mobilya kategorileri arasındaki ayrımı yansıtmaktadır. Bu istisnalar;

- Ofis mobilyası ve mutfak mobilyası örnekleme fazlasıyla temsil edilmektedir ancak, bu kategorilerdeki toplam ürünlerde lider firmaların daha yüksek oranda görülmesi nedeniyle makul görülmektedir.
- Ev ve diğer mobilya kategorileri örnekleme daha az temsil edilmektedir. Bunun nedeni, daha küçük firmaların hem yerel hem yabancı pazarda ev ve diğer mobilya üretimi konusunda aktif olup daha büyük varlık göstermesi nedeniyle olabilir.

Diğer bir deyişle, mutfak mobilyası ve ofis mobilyaları üretimi en büyük üreticilerin uzmanlaştığı mobilya kategorisi olsa da sektörün tümü incelendiğinde payları, diğer mobilya ve ev mobilyası kategorisinden daha azdır.

Ofis Mobilyası Kategorisi

Ofis mobilyası sektörü, toplam dünya mobilya üretiminin yaklaşık %12'sini temsil eden ve 2018 verilerine göre 55 milyar Dolar üretim değerine sahip ana sektördür.

Ofis mobilyası üretimi 2013'ten bu yana kümülatif olarak büyümektedir. 2016-2017 yıllarında da %10 daha büyümüştür. Bu da sektörü benzeri görülmemiş bir seviyeye çıkarmıştır.

Ofis mobilyası üretimi tüm dünyaya yayılmıştır. En çok genel merkez 11 ile ABD'de bulunurken Çin ve Almanya 5'er merkezle ABD'yi takip etmektedir. Oransal olarak bakıldığında da %38'i AB ülkelerinde (Norveç ve İsviçre dahil) yer alırken %32'si Asya Pasifik ülkelerinde, %28'i ise Kuzey Amerika'da yer almaktadır.

Dünya ofis mobilyası üretimine bakıldığında Asya ve Pasifik'in %47 üretim oranıyla ana üretici olduğunu, %30 ile Amerika'nın (%27'si Kuzey Amerika'da yer alıyor) onu takip ettiği görülmektedir. Yine de ofis mobilyası üretiminin özellikle ABD ve Japonya'da bulunan bir kaç firmanın elinde yoğunlaştığını, Avrupa ve Çin'de daha parçalı olduğunu belirtmek gerekmektedir.

Ofis mobilyası üretiminde en üstte yer alan firmalar incelendiğinde ise, yarısından fazlasının genel merkezinin Amerika'da (ABD ve Kanada) yer almasına rağmen satışların Amerikan pazarında olmadığı görülmektedir. Bunlar, farklı ülkelerde üretim tesisine sahip çok büyük firmalardır. Örnek vermek gerekirse, ABD temelli Steelcase, Kuzey Amerika'da, Avrupa'da ve Asya'da bulunan 20 üretim tesisine sahiptir.

Dahası, Asya özelinde Çin, gün geçtikçe daha önemli hale gelmekte olup özellikle ofis koltuğu üretiminde son yıllarda önem kazanmıştır.

Ofis mobilyası üreticilerine bakıldığında, listede yer alan 47 firmadan 10'unun toplam cirosunun 1 milyar Dolar'ın üstünde yer aldığı görülmekle birlikte çoğu ABD ve Japon firmalarıdır. Fakat Hindistan da büyük oyuncu olarak yer almaktadır. Bu belirtilen 10 firmanın tamamının istihdamı 3.000'in üzerindedir.

200 milyon Dolar'dan daha az ciroya sahip firma sayısı ise 12 olup, çoğunlukla Avrupalı'dır ve istihdamı 300 ile 1.000 arasında değişmektedir.

Ancak belirtilen cirolar daha önceden de belirtildiği üzere sadece mobilya üretiminden elde edilen cirolar değildir. Firmanın sektör ayırt etmeksizin toplam cirosunu yansıtmaktadır. CSIL'in yaptığı tahmine göre, 1 milyar Dolar ve üstü cironun tamamını mobilya üretiminden elde eden sadece 8 firma bulunmaktadır.

Ofis mobilyası üretimi de 2013 yılından itibaren büyüyerek özellikle 2017 ve 2018 yıllarında benzeri görülmemiş bir seviyeye çıkmıştır. 2013 ve 2018 yılları arasındaki kümülatif artış %10'dan fazla olmuştur. CSIL'in tahminlerine göre üretimle bağlantılı olarak lider ofis mobilya üreticilerinin cirosu da 2013 yılına kıyasla 2017 yılında %13 artmış ve her geçen yıl da artmaya devam etmektedir.

Mutfak Mobilyası Kategorisi

2018 yılında dünya mutfak mobilyası üretimi (ilk verilere göre) 56 milyar Dolar olarak gerçekleşmiştir. Daha önceki yıllara kıyasla mutfak mobilyası üretimi %7 artmış, toplam mobilya üretimindeki payı yaklaşık %12 olmuştur.

Ofis mobilyası gibi mutfak mobilyası da 2013 ve 2018 yılları arasında kümülatif olarak büyümüş ve yaklaşık %11 ile son üç yılda önemli bir ekonomik büyüme kaydetmiştir.

Tüm mobilya endüstrisinde yeni malzemeler, teçhizatlar bakımından en yaratıcı kategori mutfak mobilyası kategorisidir. Aynı zamanda, yeni cihaz teknolojisi kullanımında da önemli bir yere sahiptir.

Mobilya üretimi liderleri tüm dünyaya yayılmış durumdadır. Firmaların genel merkezleri geleneksel olarak yüksek gelirli ABD, Almanya, İtalya ve diğer Avrupa ülkeleri ile Japonya gibi ülkelerde yer aldığı gibi Çin, Türkiye ve Brezilya gibi orta ve düşük gelirli ülkelerde de yer almaktadır.

Listede yer alan 38 mutfak üreticisinin coğrafî olarak dağılımına bakıldığında ABD’de 7, İtalya’da 6, Almanya ve Çin’de ise 5’er firma bulunduğu görülmektedir. Neredeyse yarısı AB ülkelerinde yer alırken (Norveç ve İsviçre dahil), %26’sı Asya Pasifik’te, %18’i ise Kuzey Amerika’da bulunmaktadır.

Dünya mutfak mobilyası üretimi 3 ana bölgeye neredeyse eşit biçimde dağılmıştır. Üretimin %34’ü Amerika’da (bunun %32’si Kuzey Amerika’ya aittir), %32’si Asya ve Pasifik bölgesinde ve %29’u Avrupa’da gerçekleştirilmektedir. Avrupa ve Kuzey Amerika uzun süredir geleneksel mutfak mobilya üretimi yaparken, Çin’in mutfak mobilyası üretimi geçmiş nispeten daha kısadır (1997 yılında batı tarzı mutfak yapmak için İtalyan ve Alman firmalarından getirdiği teknolojiye yatırım yapmıştır.). Çin’de toplam mobilya üretimine kıyasla mutfak mobilyası üretimi nispeten daha sınırlıdır. Yine de Çin, mutfak mobilyası üretiminde tüm dünyada ikinci sırada yer almaktadır ve sürekli olarak büyüyen bir mobilya pazarına sahiptir.

Mutfak mobilyası üretiminde en üstte yer alan firmalar incelendiğinde ise, yaklaşık %40’ının Avrupa merkezli olduğu ve çoğunlukla İtalya ve Almanya’da yer aldığı görülmektedir. Almanya ve İtalya aynı zamanda Avrupa’daki en büyük ihracatçı pozisyonunda yer almaktadır.

Listede yer alan 38 firmanın 11’i 1 milyar Dolar’dan fazla ciroya sahip olup temelde ABD ve Japon firmaları olarak karşımıza çıkmaktadır. Ancak listede bu iki ülke firmaları haricinde de Birleşik Krallık, Almanya ve İsveç firmaları da bulunmaktadır. Hepsinin ortak özelliği açıkça görülen istihdamı olup 3 binin üzerinde çalışanı mevcuttur. 200 milyon Dolar’dan daha az cirosu olan firma sayısı da 11’dir ve farklı ülkelerde bulunmaktadır. ABD’den Çin’e, Rusya, Brezilya ve Avrupaya yayılmış olan bu firmaların çalışan sayısı ise yaklaşık 100 ile 3.000 arasında değişmektedir. CSIL tarafından hep hatırlanması istenilen durum, cirolarının ya da istihdamlarının sadece belirtilen kategoriye özgü olmadığı, firmanın tüm istihdamı ve cirosuna ait olduğudur. Bu çerçevede yapılan tahminlere göre sadece mutfak mobilyası üretiminden kazanılan 1 milyar Dolar ciroya sahip firma sayısı toplamda 8, 200 milyon Dolar’dan daha az ciroya sahip firma sayısı ise 12’dir.

Dünya mobilya üretimi de 2013 yılından itibaren özellikle 2016-2018 yılları arasında büyümüştür. 2013-2018 döneminde yaklaşık %11 artış yaşanmıştır. En büyük üretici firmalar da CSIL’in tahminlerine göre, dünya mobilya üretimine paralel olarak büyümektedir.

Döşenmiş Mobilya Kategorisi

Döşenmiş mobilya kategorisi, mobilya endüstrisi açısından önemli bir kategori olup dünya mobilya üretiminin %17'sine sahiptir. 2018'in ilk verilerine göre 81 milyar Dolar değerinde üretim gerçekleştirmiştir.

Tüm mobilya endüstrisine kıyasla, dünya döşenmiş mobilya üretimi son beş yılda daha hızlı artmıştır. 2013-2018 yılları arasında %20 büyüme sağlanırken aynı dönemde toplam mobilya üretiminin büyümesi %12'dir. Mobilya endüstrisi içinde hem ticaret akışları hem de küresel değer zincirinde örgütlenmiş üreticilerle en küresel uluslararasılaşmış sektördür. Bu durum, kategorinin emek yoğun üretiminden kaynaklanmaktadır. Diğer faktörlerin yanı sıra, üretimin yerleşmesi, bazı ülkeleri diğerlerinden daha rekabetçi hale getirmektedir. Bu faktör, kategorinin coğrafyasını yeniden şekillendirmiştir ve şirketlerin yatırım stratejilerini ve üretim tesislerinin yerleşmesini sürekli olarak etkilemektedir.

Ancak durum sürekli değişmektedir. Yukarıda belirtilen durum hala önemli olmasına rağmen yavaş yavaş önemi azalmaktadır. Önemli değişiklikler arasında, Çin'de iş gücü maliyetinde, lojistik maliyetler ve hammadde fiyatlarında güçlü artışlar vardır.

Lider döşenmiş mobilya üreticileri tüm dünyaya yayılmış olmasına rağmen firmaların genel merkezleri 16 ülkede bulunmaktadır. Ana ülkeler, ABD, Almanya, İtalya Çin, Türkiye ve Brezilya'dır.

Firmaların beşte birinden fazlası ABD'de bulunmaktadır. Aynı zamanda ABD dünya mobilya üretiminde ikinci büyük ülke olarak yer almaktadır. En büyük üretici olan Çin'in ise en büyük üreticiler sıralamasında 7 firması mevcuttur.

Dünya döşenmiş mobilya üretiminde Asya ve Pasifik'in %56 oranıyla ana üretici olduğu görülmektedir. Ardından %22 ile Avrupa %18 ile Amerika takip etmektedir.

Lider mobilya üreticilerine bakıldığında ise başta İtalya ve Almanya olmak üzere genel merkezlerin Avrupa'da yer aldıkları görülmektedir. Bu firmalar aynı zamanda farklı ülkelerde üretim tesislerine sahiptir. Örneğin, Italian Natuzzi İtalya'da üretim yapmasına ek olarak Romanya, Çin ve Brezilya'da da üretim yapmaktadır.

Döşenmiş mobilya üreticilerinin yaklaşık %54'ü üretim faaliyetlerinde bulunurken %46'sı hem üretim hem satış faaliyetlerini satış kanalları aracılığıyla birlikte yürütmektedir. İkinci grupta yer alan firmalar, kendi tek markalı mağazaları, showroomları ve outletleri aracılığıyla satışlarını gerçekleştirmektedir. Bu grup, aynı zamanda franchising ve internet kanalları aracılığıyla da satış gerçekleştirmektedir.

Mobilya sektörünün diğer kategorilerine göre, döşenmiş mobilya kategorisi firmaların hem üretim hem satış yaptığı en büyük kategoridir. Bu grubun kendi üretim tesislerini kullanarak ya da kendi yönettikleri satış ağlarıyla satış ve üretim yapmalarının dışında üçüncü bir seçenek olarak "editör" olarak bu işlevi yerine getirmektedirler. Burada editör diye

adlandırılan durum, firmanın kendisinin direkt üretim faaliyetinde yer almadığı, kendi markaları altında yer alan pek çok döşenmiş mobilya üreticisinin ürünlerini geniş çaplı perakende ağında satışa sunmasıdır. Örnek verilecek olursa, İtalyan Poltrone&Sofa, Chateau d’Ax ve Fransız Roche Bonois bu şekilde satış yapmaktadır.

Döşenmiş mobilya kategorisinin cirosu incelendiğinde lider firmalardan 1 milyar Doların üstünde 3 firma yer almaktadır. Bu firmalar, ABD, Türkiye ve Çin’de bulunmaktadır. 17 firmanın ise cirosu 200 milyon Dolar’ın altında seyretmektedir ve çoğunlukla Avrupa ve Kuzey Amerika’da yer alan bu firmaların istihdamı 200 ile 2.000 arasında değişmektedir.

Lider firmaların sadece döşenmiş mobilya üretimi baz alınarak ciroları incelendiğinde ise 1 milyar Doların üstünde yer alan firma sayısı değişmemiş, 200 milyon Dolar’ın altında bulunan firma sayısı ise 20’ye yükselmiştir.

Mutfak ve Banyo mobilyaları kategorilerine kıyasla döşenmiş mobilya üreten firmaların daha küçük olduklarını söyleyebiliriz. Ciro ve istihdam açısından ortalama büyüklükteki firmaların genel merkezleri çoğunlukla Avrupalı şirketlerin satın almaları sayesinde büyüyüp karakterize olan Asya Pasifikte bulunmaktadır. Örneğin Chinese Kuka 2018 yılında German Hüls Grubu tarafından satın alınmıştır. 2017 yılında Hong-Kong temelli Man Wah’ın %50’si Flemenk markası olan Home Group tarafından satın alınmıştır. Home Group Polonya, Baltık Devletleri ve Ukrayna’da olmak üzere 5 üretim tesisine sahip olmakla birlikte bu sayede Man Wah’ın Avrupa’da büyümesini de desteklemiştir.

Lider konumdaki döşenmiş mobilya üreticisi firmaların üretimi ise 2013-2017 yılları arasında hızlıca artmış olup bu süreçte %9 büyüme kaydedilirken toplam ciroları sadece %3 artmıştır. Üretimde özellikle en büyük artış 2017 yılında gerçekleşmiştir.

Diğer Mobilya Kategorisi

Diğer mobilya kategorisi mobilya endüstrisinde yer alan en büyük kategoridir. Yemek odasından yatak odasına, banyodan ve açık alan mobilyasına kadar pek çok farklı formda ürünü barındırmaktadır. Dünya mobilya üretiminin neredeyse %60’ı bu kategoride yer almakta olup, 2018 yılının ilk verilerine göre 279 milyar Dolar’lık üretim gerçekleşmektedir. 2013-2018 yılları arasında %11’den fazla büyüme gerçekleştiren kategori, en fazla büyümeyi 2018 yılında yaşamıştır.

Lider üretici firmalar tüm dünyaya yayılmış olup 21 farklı ülkede genel merkez bulunmaktadır. Ana ekonomiler ise ABD, Güney Kore, Japonya, Almanya, İtalya’dan Çin, Vietnam, Malezya, Türkiye ve Brezilya’ya kadar uzanmaktadır. 76 lider firmanın 14’ü Çin’de bulunurken, 11’i ABD’de 9’u ise İtalya’da bulunmaktadır. Türkiye’de ise 2 firmanın genel merkezi bulunmaktadır. Lider firmaların %39’u AB’de (Norveç ve İsviçre dahil), %38’i Asya Pasifikte %16’sı ise Kuzey Amerika’da yer almaktadır.

Diğer mobilya kategorisinde 1 milyar Doların üstünde cirosu olan 7 firma bulunmakta ve bu firmalar yoğun olarak Kuzey Amerika ve İsveç'te yer almaktadır. Aynı zamanda Güney Afrikalı Steinhoff International ve Çin firması Yihua Life da bu kategoride yer almaktadır. Bu kategoride yer alan firmaların hepsinin iş gücü sayısı 3.000'in üstünde yer almaktadır.

200 milyon Dolar ve daha az ciroya sahip firma sayısı ise 27 olup, genellikle Asyalı ve Avrupalı firmalardır. 250 ile 4.000 arasında değişen pek çok farklı iş gücüne sahiptir.

Dünya üzerinde diğer mobilya kategorisi üretimi de diğer kategorilerde olduğu gibi 2013 yılından bu yana büyümektedir. 2013-2017 yılları arasında %4 büyüme kaydedilmiştir. Tüm dünyada üretimdeki büyüme diğer kategorilerine göre daha az gerçekleşmiş olmasına rağmen CSIL'in tahminlerine göre lider firmaların cirolarındaki büyüme 2013 yılına göre 2017 yılında %19 olarak gerçekleşmiştir ve yıldan yıla artarak devam edecektir.

KAYNAK:

- CSIL, Top 200 Furniture Manufacturers Worldwide, Mart 2019
- TC Ticaret Bakanlığı, Mobilya Sektör Raporu, 2020
- TC Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Mobilya Sektör Raporu, 2019
- TÜİK
- 10. Kalkınma Planı, Mobilya Çalışma Planı Raporu, 2015

